

UNHCR
The UN Refugee Agency

LESGEVEN OVER VLUCHTELINGEN

**9-12
jaar**

**Activiteitengids
voor de basisschool**

Meer lesmaterialen op: unhcr.org/teaching-about-refugees

© 2017 UNHCR

VOOR JE BEGINT

Hoe rekening houden met kinderen van vluchtelingen, asielzoekers, migranten en staatlozen in de lesplanning.

Voor je les geeft over het onderwerp vluchtelingen, asielzoekers, nationaliteit en migranten, neem je best even de tijd om het profiel van de leerlingen in je klas in detail te bekijken. Zijn er vluchtelingen, migranten, kinderen van migranten of staatlozen bij? Als dat zo is, overweeg om je lesplannen eerst met hen en/of hun ouders te bespreken. Vooral bij jongere kinderen is het best meteen ook de ouders te betrekken.

Hou in je lessen waar mogelijk rekening met de ideeën van de kinderen en met de feedback van de ouders. Vraag hen alleen vragen te beantwoorden als ze uitdrukkelijk laten verstaan dat ze geïnteresseerd zijn in het beantwoorden van vragen over, of in het bespreken van hun situatie. Begin het gesprek alleen als je merkt dat je gesprekspartners er open voor zijn. Staatloze personen hebben geen nationaliteit en zijn daardoor burgers van geen enkel land.

Staatloosheid komt voor in verschillende situaties. In sommige landen worden etnische of religieuze groepen bijvoorbeeld wettelijk niet erkend als burgers. Sommige kinderen zijn geboren in een ander land dan het land waarvan de ouders de nationaliteit hebben. Ze kunnen niet de nationaliteit verkrijgen van het land van hun ouders of van het land waar ze geboren zijn. Wereldwijd zijn er nog een aantal landen die wetten hebben die moeders niet toelaten om hun nationaliteit aan hun kinderen door te geven. Basisrechten zoals onderwijs, gezondheidszorg, werk, vrijheid van vestiging en andere worden vaak ontzegd aan staatloze personen. Zonder die rechten worden ze met veel moeilijkheden en frustratie geconfronteerd. Wees voorzichtig met het gebruik van woorden zoals 'land' en 'nationaliteit' wanneer je staatloze kinderen in je klas hebt. In de plaats daarvan kun je de woorden 'je thuis' of 'je cultuur' gebruiken.

ACTIVITEITEN

Deze gids bevat suggesties voor activiteiten die je kan organiseren met klassen in de basisschool om hen over vluchtelingen te leren en om leerstof in concrete actie om te zetten.

LEERDOEL

1 | Begrijpen en verwelkomen van nieuwkomers in de school.

Doe met de kinderen opzoekingen en ontwikkel een gids voor nieuwkomers in de school.

STAP 1: Begin een klasgesprek over hoe het als kind zou zijn om in een ander land aan te komen en in een nieuwe school. Laat de kinderen de onderwerpen kiezen waarvan zij denken dat ze in de gids zouden moeten opgenomen worden om nieuwkomers de nieuwe omgeving te laten begrijpen.

STAP 2: Je kan de kinderen eventueel wat onderzoek laten doen over hoe het zou zijn om een nieuwkomer te zijn in de school. De kinderen kunnen daarvoor, eventueel anoniem, andere kinderen ondervragen of een enquête organiseren.

Kinderen die er niks op tegen hebben om geïnterviewd te worden, kunnen dan geïnterviewd worden. Kinderen kunnen eventueel ook ouders interviewen en vragen wat ze moeten doen om in te schrijven in de school, en wat kinderen gewoonlijk moeten doen aan het begin van een nieuw schooljaar.

STAP 3: De kinderen kunnen na de bevragingen en interviews de resultaten op een bord schrijven, bijvoorbeeld op een groot markeerbord met stiften. Je kan daarna als leraar de kinderen begeleiden bij het schrijven van een gids voor nieuwkomers in de school.

Conclusie – *“Met deze activiteit hebben we geleerd hoe belangrijk het is om lief en behulpzaam te zijn voor nieuwkomers in onze school. Laat ons dit verder zetten tijdens dit schooljaar.”*

2

LEERDOEL

**De economische situatie van
asielzoekers leren begrijpen.**

STAP 1: Vraag aan de kinderen om aan hun ouders te vragen hoeveel geld ze ongeveer per week of per maand uitgeven aan eten. De kinderen kunnen het bedrag anoniem op een papiertje schrijven. Vraag de kinderen dan het gemiddelde bedrag per week te berekenen.

STAP 2: Zoek op hoeveel zakgeld asielzoekers krijgen in asielcentra in de buurt en vraag de kinderen om dat bedrag te vergelijken met de bedragen die de ouders opgaven voor hun uitgaven.

STAP 3: Laat kinderen een lijstje maken met eten dat nodig zou zijn om een familie van vier te voeden gedurende één week.

STAP 4: Ga met de kinderen op uitstap naar een lokale supermarkt of naar een andere winkel en ga na hoeveel geld nodig zou zijn om het eten te kopen dat zij denken nodig te hebben voor een familie van vier voor één week (schrijf de prijzen van de producten op een lijstje). Vergelijk dat bedrag met hoeveel de families van de kinderen gemiddeld uitgeven op een week en met het zakgeld dat asielzoekers krijgen. Vraag de kinderen of ze aanbevelingen hebben rond het zakgeld van asielzoekers.

STAP 5: Schrijf met de kinderen een brief aan een lokaal politicus waarin de resultaten van de oefening worden uitgelegd. Maak eventueel een video of een brochure waarmee ze wat ze geleerd hebben, kunnen delen met beleidsmakers.

Conclusie - *“Met deze activiteit hebben we veel geleerd over hoe asielzoekers leven en hoe we ze kunnen helpen.”*

3

LEERDOEL

**Kinderen en gezinnen leren samen zijn in
één hechte gemeenschap.**

Organiseer een maandelijks ontbijt voor de lessen beginnen, met leerkrachten, ouders, pas aangekomen vluchtelingengezinnen en de bredere schoolgemeenschap. Kinderen kunnen spelletjes kiezen, drankjes klaarmaken of een verwelkomingslied zingen.

LEERDOEL

4 | Leren samenwerken met anderen en begrijpen dat ieders bijdrage belangrijk is.

Maak met je leerlingen een verhalenboek of een fotoboek. Kinderen kunnen de verhalen dicteren en iemand neemt nota's. De verhalen kunnen gaan over:

- 1: persoonlijke ervaringen, of
- 2: ding die ze geleerd hebben over vluchtelingen kinderen die aangekomen zijn in hun school of in hun gemeenschap en die zich nu aan het integreren zijn.

Het boek kan daarna aan de schoolbibliotheek of aan de lokale openbare bibliotheek geschonken worden. Elk kind krijgt na afloop een exemplaar.

Conclusie – *"Het was een geweldige ervaring om samen een boek te maken. Iedereen heeft meegedaan. Het is een heel goede manier om te leren hoe belangrijk ieders bijdrage is."*

LEERDOEL

5 | Leren samenwerken met anderen en begrijpen dat ieders bijdrage belangrijk is.

Organiseer een creatieve activiteit rond het thema vluchtelingen met de klas of in de school.

Voorbeeld 1: Een tentoonstelling opzetten.

Voorbeeld 2: Een dansshow of toneelstukje maken.

Voorbeeld 3: Een verhalenboek maken waaraan iedereen bijdraagt. Zorg er voor dat ouders en de wijdere schoolgemeenschap uitgenodigd worden en kunnen deelnemen.

Conclusie – *"Dit was een prachtige activiteit en iedereen heeft eraan bijgedragen. Het is een heel goede manier om te leren hoe belangrijk ieders bijdrage is."*

6

LEERDOEL

Leren om jezelf in te leven in de situatie van pas aangekomen vluchtelingenkinderen.

Schrijf met je leerlingen brieven naar pas aangekomen vluchtelingenkinderen die op het punt staan om voor het eerst naar je school te komen en laat hen uitleggen wat de nieuwkomers kunnen verwachten tijdens hun eerste dagen en weken. Je kan best de brieven laten vertalen in de moedertaal van de leerlingen die nieuw zullen aankomen in de school. Je kan de brieven gaan afgeven in opvangcentra in de buurt zodat ze daar aan de nieuwkomers kunnen gegeven worden.

Conclusie - *"Bedankt voor het schrijven van deze brieven aan kinderen die pas in het land zijn aangekomen. Het is belangrijk om even stil te staan bij de situatie van anderen."*

7

LEERDOEL

De situatie leren kennen van kinderen die asiel zoeken in mijn land.

Sommige asielcentra of opvangstructuren voor asielzoekers bieden leeractiviteiten aan scholen aan, waarmee kinderen meer kunnen leren over de asielprocedure in hun land.

STAP 1: Zoek op het internet op of een lokaal opvangcentrum voor asielzoekers mogelijkheden biedt om meer te leren over de opvang van asielzoekers en de asielprocedure.

STAP 2: Sommige asielcentra zullen een communicateverantwoordelijke sturen die naar de school kan komen voor een bezoek. In sommige landen bieden asielcentra de mogelijkheid om uitwisselingen te organiseren met andere jongeren, bijvoorbeeld door brieven te schrijven, samen voetbal te spelen, of spelletjes te doen.

STAP 3: Bekijk welke andere mogelijkheden er zijn in de buurt van de school om op een meer directe manier te leren over de ervaringen van kinderen van asielzoekers.

Conclusie - *"Bedankt aan iedereen die heeft deelgenomen aan de activiteiten."*

8

LEERDOEL

Begrijpen dat de klas heel interessant en divers is door ouders te laten deelnemen aan activiteiten.

Stap 1: Schrijf ouders aan en vraag hen om ideeën om een dag met de klas te organiseren rond culturele verschillen en diversiteit. Denk bijvoorbeeld aan kooklessen, culturele activiteiten, of activiteiten waarbij ouders en kinderen allemaal samen kunnen zijn.

Stap 2: Verzamel de suggesties van de ouders en bespreek in je klas de lijst ideeën. Organiseer daarna een activiteit.

Conclusie – *“Bedankt aan alle ouders en aan iedereen deelgenomen aan de activiteiten.”*

9

LEERDOEL

De situatie van vluchtelingen in het land begrijpen.

STAP 1: Vraag in de klas na of er vluchtelingen zijn en contacteer indien mogelijk de ouders. Vraag de ouders en kinderen daarna of ze bereid zouden zijn om over hun ervaringen als vluchteling te praten. Als dat niet het geval is, contacteer een lokale organisatie die met vluchtelingen werkt en vraag of zij vluchtelingen kennen, of personeelsleden hebben, die over ervaringen van vluchtelingen kunnen spreken in de klas.

STAP 2: Moedig de kinderen aan om aan de ouders of kinderen zo veel mogelijk vragen te stellen zodat ze begrijpen wat het is om vluchteling te zijn en om te integreren in een nieuw land.

STAP 3: Vraag de leerlingen hoe ze vluchtelingen zouden kunnen helpen in dit proces. Daarna kan je in de klas een project opzetten om de vluchtelingen te helpen. Je kan de ouders en vluchtelingenkinderen hierbij betrekken.

Conclusie - *“Dank aan iedereen die aan de activiteit deelnam en stilstaan bij hoe belangrijk het is om met vluchtelingen te spreken om over hun ervaringen te leren.”*

Meer lesmaterialen op: [unhcr.org/teaching-about-refugees](https://www.unhcr.org/teaching-about-refugees)